

ZAMESTNANOSŤ V PRIEMYSELE KLESÁ, ČO NAZNAČUJE ZMENU ŠTRUKTÚRY EKONOMIKY

K januáru 2024 klesol počet zamestnancov v priemysle medziročne o 2,1 % a tempo úbytku je najvyššie od mája 2021. Celková zamestnanosť v ekonomike ale podľa Štatistického úradu Slovenskej republiky neklesá (Graf 1).

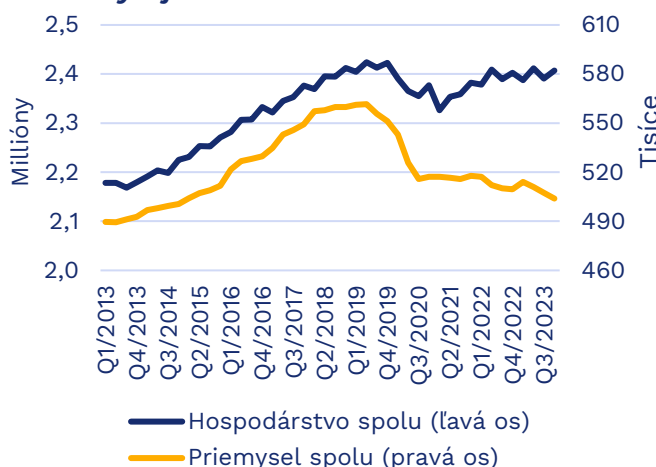
- Pokles zamestnanosti v priemysle trvá od roku 2019 a indikuje zmenu štruktúry ekonomiky smerom k službám. Naznačuje to aj dlhodobý rast zamestnanosti v oblastiach informácií a komunikácie, vedeckých a technických činností, administratívnych a podporných službách ako aj v zdravotníctve a sociálnej pomoci.
- Podiel na celkovej zamestnanosti sa za posledných 10 rokov v týchto odvetviach zvýšil, zatiaľ čo v priemysle sa znížil (Graf 2).
- Priemysel zamestnáva približne 21 % pracujúcich. Jeho dôležitou súčasťou je automobilové odvetvie (47 %). Pre porovnanie, sektor služieb tvorí podľa prepočtu ISA 68,7 % celkovej zamestnanosti.
- K poklesu zamestnanosti v priemysle v uplynulých rokoch prispel covid aj energetická kríza. Dá sa očakávať, že k ďalšiemu poklesu prispieje prechod automobiliek na výrobu elektromobilov, ktoré potrebujú o 90 % pohyblivých častí menej, ako tie so spaľovacím motorom (Bloomberg).

AUTÁ DOMINUJÚ SLOVENSKÉMU EXPORTU

Kým v roku 2010 tvorili automobily 20 % vývozu, v roku 2023 to bolo 36 %. Kategória strojov a dopravných prostriedkov sa na slovenskom exporte podieľa 68 miliardami, čo tvorí 63 % exportu.

- V roku 2000 Slovensko vyrobilo 33 áut na tisíc obyvateľov, v roku 2010 to bolo už 103 a v roku 2022 spolu 184 áut. V rekordnom roku 2019 sa vyrobilo 1,1 milióna áut (203 na tisíc obyvateľov).
- K automobilkám Volkswagen, Stellantis a Kia sa v roku 2018 pridal Jaguar Land Rover. Rozdiel v počte vyrobených áut po roku 2018 nie je markantný kvôli postupnému nábehu výroby v novom závode ako aj kvôli krízovým rokom. Počet vyrobených áut aj export sa zrejme zvýši po roku 2026, kedy plánuje spustenie výroby Volvo.
- Druhý najväčší podiel na exporte po automobiloch majú trhové výrobky z rôznych materiálov (15 %). Patria sem napríklad výrobky zo železa, ocele a iných kovov, kaučuku či papiera. Ich podiel na celkovom vývoze sa pomaly znižuje.
- Nasledujú rôzne priemyselné výrobky a spotrebné tovary (odevy, nábytok a pod.), ktoré tvoria 8,5 % vývozu a chemické produkty ktoré v roku 2023 tvorili 4 % slovenského exportu (Graf 3).

Graf 1: Vývoj zamestnanosti

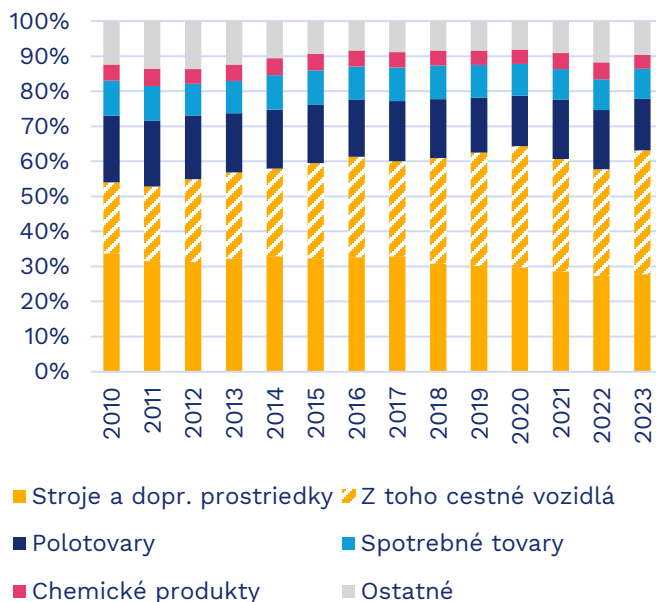

Graf 2: Zmena podielu sektorov (v %) na celkovej zamestnanosti (Q4/2023 - Q4/2013)

Zdroj: ŠÚSR

Graf 3: Vývoj slovenského exportu podľa kategórie

NÍZKA MOBILITA PRACOVNEJ SILY PREHLBUJE REGIONÁLNE ROZDIELY

Slováci majú najvyššiu mieru vlastníctva nehnuteľností (91,44 %) spomedzi krajín OECD, čo výrazne znižuje ich mobilitu. Za posledných 5 rokov zmenilo bydlisko 8,22 % jednotlivcov (Graf 4).

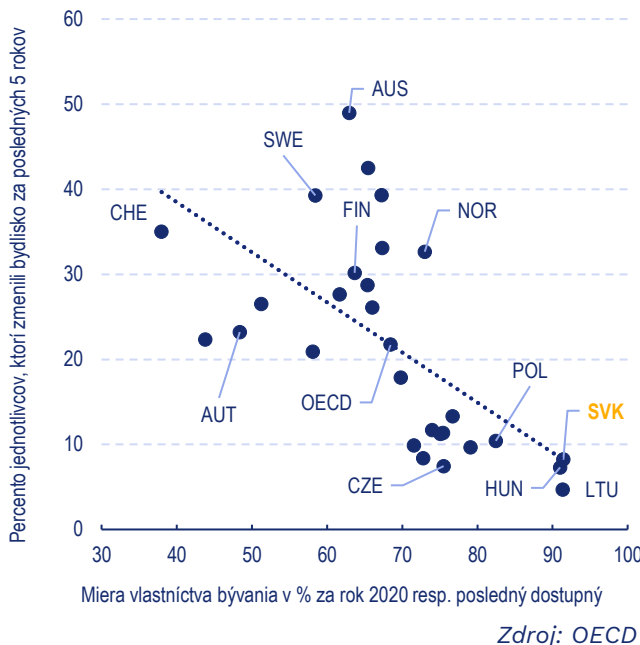
- Ako upozornil najnovší ekonomický prehľad OECD o Slovensku (2024), vlastníctvo nehnuteľností obmedzuje domácnosti pri hľadaní práce v regiónoch s vyššími platmi alebo štvrtiach s prístupom k lepším školám. Mobilitu bráni aj nedostatočne rozvinutý trh s prenájmi. To vedie k regionálnym nerovnostiam.
- Dáta OECD môže skresľovať časť občanov, ktorá pracuje v jednej časti krajiny, prípadne za hranicami a trvalý pobyt má v inej.
- Vysoká je mobilita mladých ľudí, z ktorých 22 % odchádza študovať do zahraničia, pričom priemer EÚ je 4 % (UNESCO). Mnoho odídencom tam následne ostane aj pracovať. Takmer 10 % občanov Slovenska žije v zahraničí, čo je dvojnásobok priemeru OECD krajín.
- Vo V4 má nižšiu mieru vlastníctva nehnuteľností a podobne nízku mobilitu Poľsko a Česko. Vyššiu mobilitu majú najmä severské krajiny (Graf 4).

ČAKATEĽOV NA OPERÁCIE VLANI PRIBUDLO

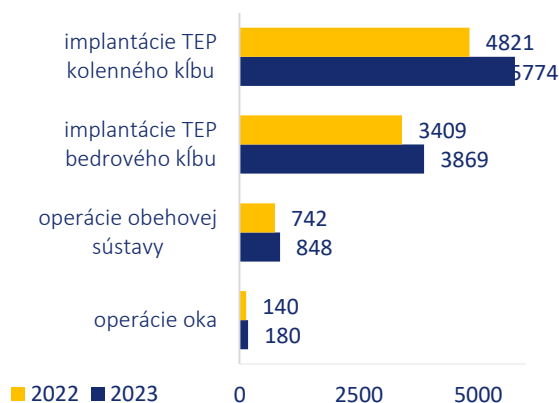
V roku 2023 sa počet pacientov čakajúcich na vybrané operácie medziročne zvýšil o 1 578, čo predstavuje nárast o 17 %. Pri väčšine operácií sa takisto predĺžili priemerné čakacie doby.

- Vlani bol počet čakaťelov na operáciu kolena 5774 (20 %), bedrových kĺbov 3869 (13 %), operácie obehovej sústavy 848 (14 %) a oka 180 (29 %) - Graf 5.
- Najdlhšie, 498 dní, sa čakalo na operáciu kolena. Na operáciu bedrového kĺbu 424 dní a oka 226 dní (Graf 6).
- Priemerné čakacie doby v roku 2023 medziročne klesli pri operácii oka (-12 %) a obehovej sústavy (-8 %). Stúpili pri operácii kolenných (10 %) a bedrových kĺbov (9 %).
- Predlžovanie čakacích lehôt spôsobuje nedostatok lekárskeho aj zdravotníckeho personálu, veľa urgentných operácií, nedostatok implantátov, mnoho reoperácií z dôvodu zlej alebo žiadnej pooperačnej liečby, zlá diagnostika a následne nevhodne zvolená liečba pacientov, ako aj nedostatok nástrojov motivujúcich pacientov k prevencii a snahe zlepšovať životný štýl. Vyplýva to z dát Úradu pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou (ÚDZS).

Graf 4: Vzťah medzi mierou rezidenčnej mobility a mierou vlastníctva bývania

Graf 5: Počet čakaťelov na výkon

Graf 6: Priemerné čakacie doby na operácie

